

A dark blue background with a complex network of white lines and dots, resembling a molecular or digital structure. The lines connect various points, creating a web-like pattern that is denser in some areas and sparser in others. The overall effect is one of interconnectedness and technology.

Juny de 2021

**Missió d'assistència en la
realització del pla
d'acció Innovation2030
de l'Euroregió Pirineus-
Mediterrània (EPM) – LOT
2**

Guia sobre els obstacles a la cooperació
transfronterera de les pimes a l'Euroregió

Juny de 2021

**Missió d'assistència en la realització del pla d'acció
Innovation2030 de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània (EPM)
– LOT 2**

Guia sobre els obstacles a la cooperació transfronterera de
les pimes a l'Euroregió

Click to add names of project team members

Continguts

Introducció	1
1. Identificació dels principals obstacles per a la participació de les pimes en projectes de cooperació transfronterera	2
1.1. Missatges clau de l'enquesta electrònica	2
1.2. Definició de la llista d'obstacles a la participació de les pimes en projectes de cooperació transfronterera	7
2. Anàlisi dels obstacles a la cooperació transfronterera de les pimes i propostes per eliminar-les / mitigar-les	9
2.1. Promoure el coneixement mutu dels actors de la investigació, el desenvolupament i la innovació de l'Euroregió per facilitar l'aparició de projectes	9
2.2. Donar suport als líders de projectes en el seu enfocament de cooperació transfronterera en R + D + I	12
2.3. Actuar sobre l'entorn del projecte	16
APÈNDIX – Nota metodològica	18
A.1 Bibliografia	19
A.2 Entrevistes	19
A.2.1 Metodologia dels entrevistes	19
A.2.2 Perfil de les persones consultades	20
A.3 Enquesta electrònica	23
A.3.1 Metodologia de l'enquesta	23
A.3.2 Perfils dels enquestats	26

Introducció

Aquest document és l'informe d'estudi sobre els obstacles a la cooperació transfronterera que troben les pimes. Es va dur a terme com a part **de la missió d'assistència en la realització del pla d'acció Innovation2030 de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània (EPM) – Lot 2.**

Si la finalitat del lot 1 és definir una RIS3 euroregional, és aconsellable considerar paral·lelament l'establiment de les condicions necessàries per a la participació activa de les empreses del **territori de l'Euroregió** en una dimensió de cooperació regional. Aquest és el propòsit del LOT 2.

Molts frens, de naturalesa molt diversa, dificulten la cooperació entre empreses. A més dels obstacles culturals que poden frenar la gana de cooperació, hi ha obstacles administratius o legals que poden dificultar efectivament aquesta cooperació.

Per tant, és en aquesta missió analitzar:

- Quins són aquests frens (de quina naturalesa, en quins objectius, segons quines geografies, amb quina importància)?
- Com funcionen i quines conseqüències té per a la cooperació?
- Quines són les solucions per eliminar-les o, almenys, reduir-les (quins actors, quines accions implementar i duplicar)?

Aquest informe es va elaborar sobre la base de les eines metodològiques següents:

- Una anàlisi documental específica sobre el tema de la cooperació transfronterera de les pimes;
- Una sèrie d'entrevistes amb actors institucionals i actors d'R + D + I del territori (aquestes entrevistes eren habituals al lot 1 del S3 de l'Euroregió): no es tracta d'empreses directes sinó d'estructures de suport a les empreses (com ara clústers, desenvolupament econòmic agències, etc.)
- Una enquesta electrònica per a empreses de l'Euroregió.

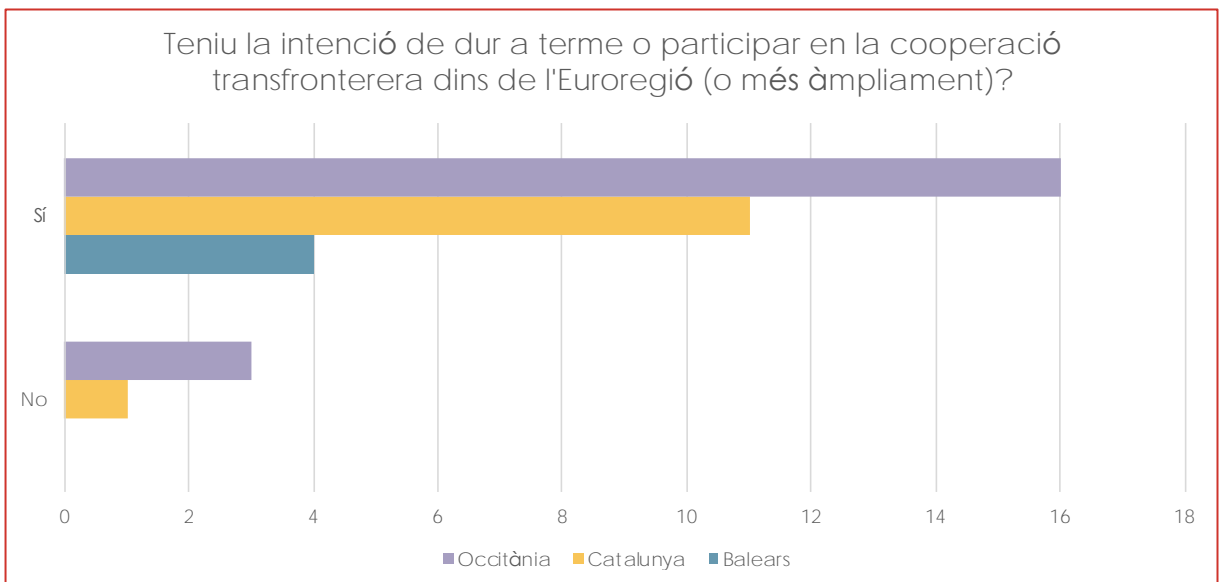
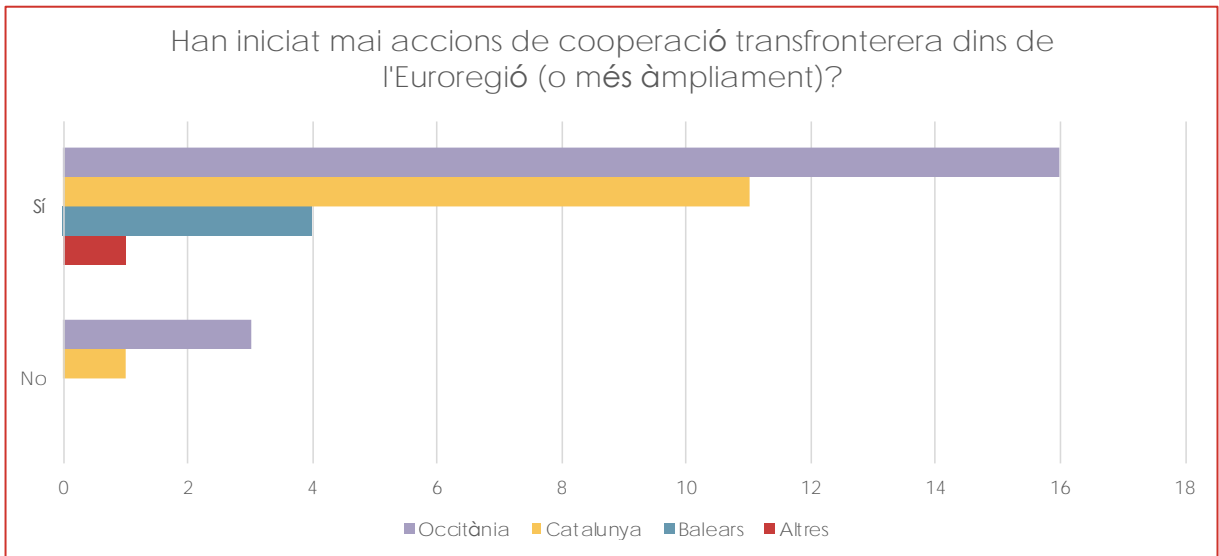
Detalls metodològics (bibliografia, contactes i tractament de l'enquesta es presenten a l'apèndix d'aquest informe).

1. Identificació dels principals obstacles per a la participació de les pimes en projectes de cooperació transfronterera

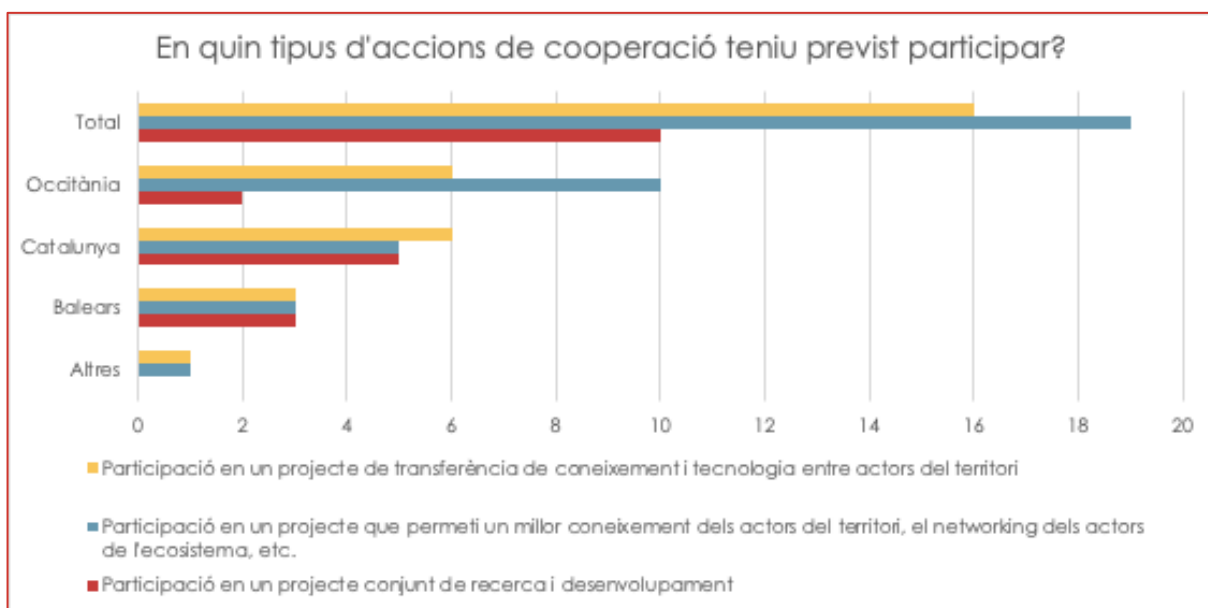
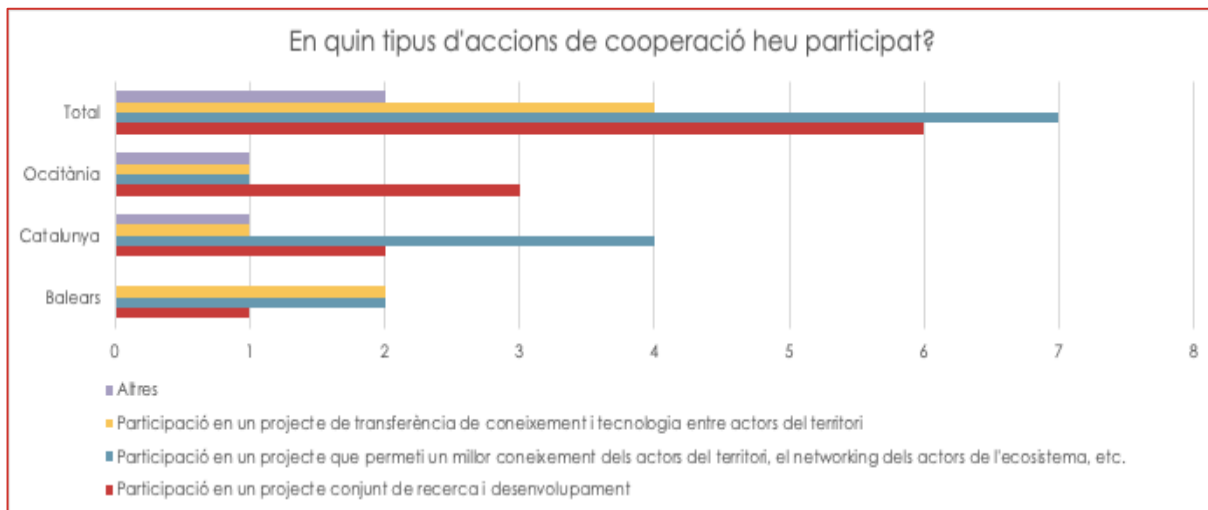
1.1. Missatges clau de l'enquesta electrònica

Per elaborar aquesta guia, es va realitzar una enquesta electrònica a les pimes de l'Euroregió. Aquí presentem els principals elements (els aspectes metodològics es detallen a l'apèndix).

La majoria de les empreses que van respondre a l'enquesta electrònica són actors implicats o interessats en la cooperació transfronterera. De fet, la gran majoria d'ells ja han participat en accions de cooperació transfronterera; altres generalment hi estan disposats.

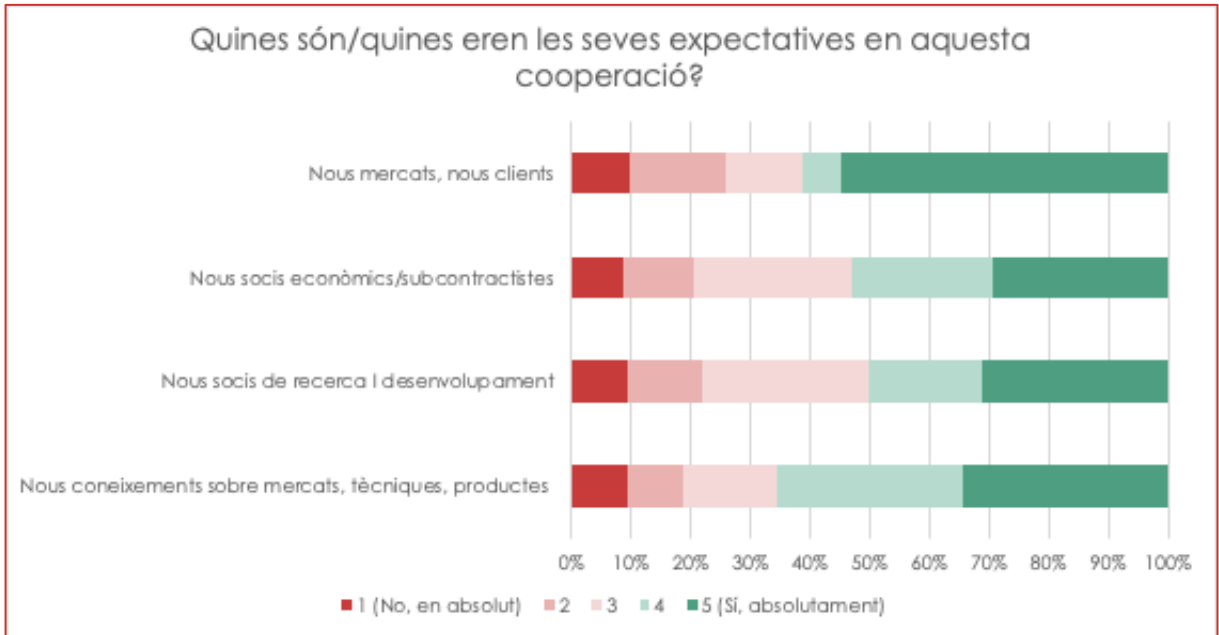

Les accions realitzades en matèria de cooperació van ser sobretot projectes destinats a **millorar el coneixement dels actors del territori i a connectar els actors de l'ecosistema**. Els projectes conjunts d'R + D i els de transferència de tecnologia són menys nombrosos¹.

Les expectatives de les pimes en aquestes participacions en projectes de cooperació transfronterera es refereixen sobretot a **l'adquisició de nous coneixements sobre mercats**, tècniques, productes, sobre la conquesta de nous mercats o nous clients, reunint-se amb nous socis econòmics i / o subcontractats i finalment nous socis de recerca i desenvolupament.

¹ Hi ha diferències entre els territoris de l'Euroregió, però el nombre d'enquestats no és prou gran per treure conclusions útils.

En aquestes cooperacions, els frens trobats o capturats són els següents:

1. **Desconeixement d'actors i possibles aliances**
2. **Manca d'incentius o suport del govern**
3. Complexitat dels procediments de muntatge i formació del projecte (en particular per projectes per fons europeus)
4. Diferència normativa

En relació amb la complexitat dels procediments de muntatge del projecte, apareixeran les qüestions sobre el seguiment administratiu i financer dels projectes i la gestió de tresoreria i terminis de pagament dels projectes finançats.

A continuació, s'esmenten problemes d'idioma i comunicació, així com problemes de transport i accessibilitat.

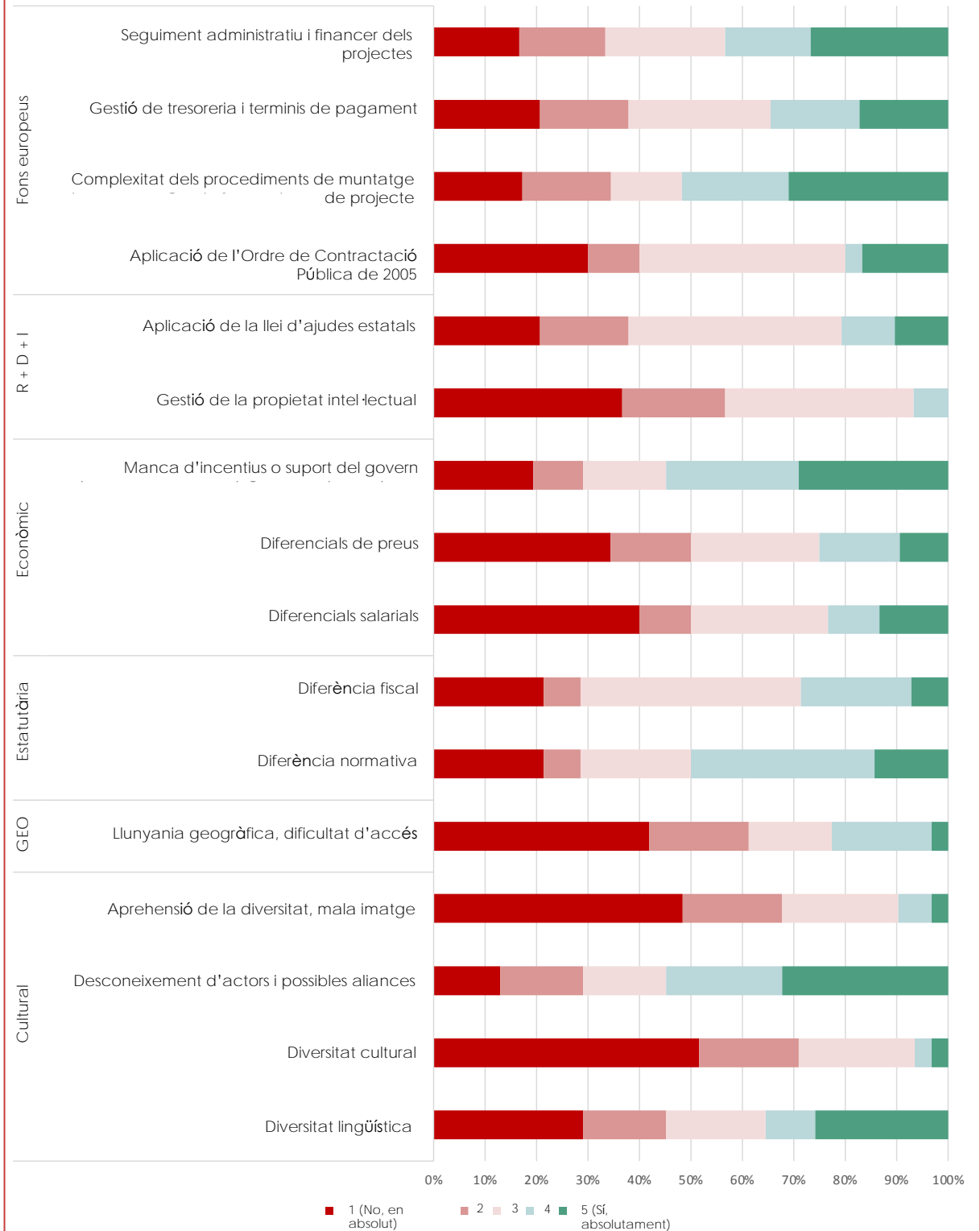
Després vindran les diferències fiscals, les distorsions de la competència per preus i salaris lligats a les regulacions i al diferent desenvolupament econòmic dels territoris.

Les qüestions específiques de les **normes de contractació pública i els règims d'ajuts estatals** s'esmenten d'una manera molt més marginal.

Finalment, la qüestió de la propietat intel·lectual no es va esmentar específicament com un obstacle important per a la cooperació empresarial a l'enquesta, però sí a les entrevistes.

De la mateixa manera, la diversitat cultural no es va identificar com un obstacle a l'enquesta (cosa que es podria explicar pel fet que la majoria dels enquestats ja han iniciat activitats de cooperació), sinó que va ser en entrevistes amb l'ecosistema d'innovació

Quins són els obstacles que heu trobat/tingut aprehensió en aquest procés?

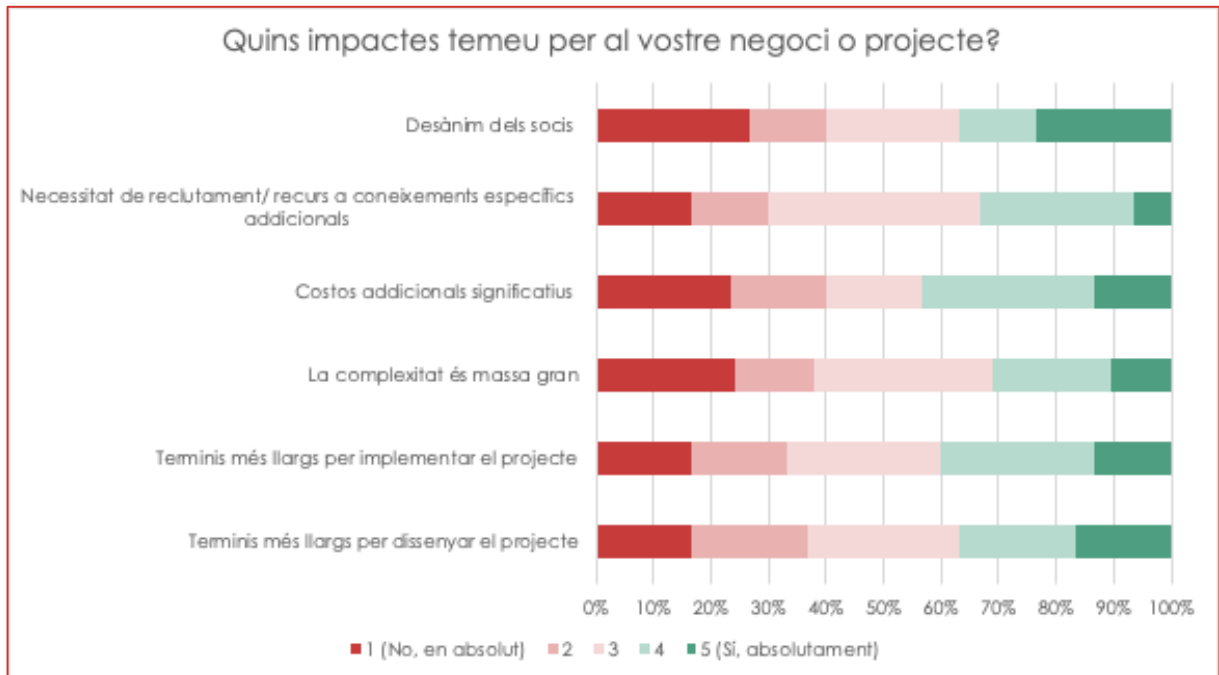

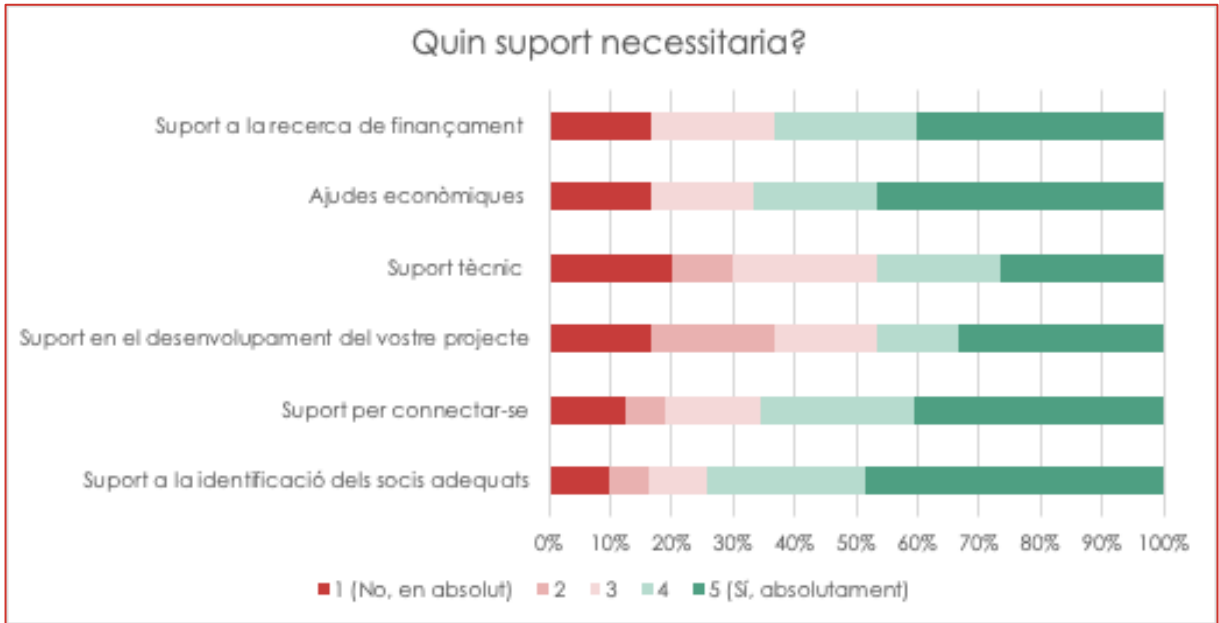
La importància que es dóna a cada fre varia lleugerament en funció de la regió dels enquestats (vegeu la taula següent). Així, per a les empreses amb seu a les Illes Balears, la distància geogràfica i la diversitat lingüística es perceben com a obstacles més importants que per a les empreses de les altres dues regions. Altres obstacles, com la manca d'incentius o el suport dels poders públics, destaquen com a obstacles importants per a les tres regions.

		Balears	Catalunya	Occitània
Ordre jeràrquic dels frens	1	Diversitat lingüística	Diferencials salarials	Complexitat dels procediments de muntatge i formació del projecte (en particular projectes europeus)
	2	Manca d'incentius o suport del govern	Manca d'incentius o suport del govern	Desconeixement d'actors i possibles aliances
	3	Llunyania geogràfica, dificultat d'accés	Desconeixement d'actors i possibles aliances	Manca d'incentius o suport del govern
	4	Diferencials de preus	Seguiment administratiu i financer dels projectes (en particular projectes europeus)	Seguiment administratiu i financer dels projectes (en particular projectes europeus)

Els principals impactes temuts o trobats en aquesta cooperació transfronterera es refereixen sobretot a costos addicionals o llargues demores en el disseny i implementació de projectes i, en conseqüència, un cert desànim dels socis.

Les sol·licituds de suport de les pimes són fortes; per tant, les empreses que van respondre a l'enquesta expressen la seva opinió sobre el suport en termes de suport per a la identificació dels socis adequats, suport per establir contactes i suport financer i, en menor mesura, sobre tècniques de suport en el desenvolupament de projectes.

Missatges clau

- Actors implicats en la cooperació transfronterera, sobretot amb l'objectiu d'integrar-se en xarxes d'actors, coneixement de l'ecosistema.
- Frens capturats o trobats relacionats sobretot amb i) manca de coneixement dels jugadors, mercats, regulacions, ii) la complexitat dels projectes que s'han d'implantar (especialment els projectes europeus) i iii) la manca d'incentius per part dels poders públics.
- Sol·licituds de suport sòlides, especialment en termes de suport per a la identificació dels socis adequats, suport per a la creació de xarxes i suport financer.

1.2. Definició de la llista d'obstacles a la participació de les pimes en projectes de cooperació transfronterera

Els resultats de les investigacions permeten, doncs, identificar dues categories principals d'obstacles que troben les pimes a l'Euroregió en els seus projectes de cooperació transfronterera:

- Fins i tot abans del llançament de projectes, un problema **essencial d'ignorància a banda i banda de la frontera: desconeixement d'actors i xarxes d'actors, polítiques, ecosistemes, juntament amb un problema de desconeixement de la llei i de l'entorn del projecte i fins a cert punt un problema d'idioma;**
- En la implementació de projectes, sobretot, dificultats relacionades tant amb les **especificitats de projectes de cooperació, projectes d'R + D + I i subvencions públiques:** complexitat en la posada en marxa de projectes, seguiment administratiu i financer de

projectes, gestió d'efectiu i període de pagament. En alguns casos específics, també poden sorgir qüestions de propietat intel·lectual, legislació sobre ajudes estatals i normes de contractació pública.

- El tercer principal obstacle identificat per les empreses és **la manca d'incentius o suport** per part dels poders públics; de fet, és una palanca d'acció per a l'EPM que permet respondre als dos primers frens esmentats anteriorment.

Els reptes per l'Euroregió són, per tant, els següents:

- Promoure el coneixement mutu dels agents de recerca, desenvolupament i innovació de l'Euroregió per facilitar l'aparició de projectes
- Donar suport als líders del projecte en el seu enfocament de la cooperació transfronterera en R + D + I

A més, les pimes també tenen dificultats per una banda a causa de les diferències fiscals, salarials o de preus i, per altra banda, en termes de distància, accessibilitat i transport. Tot i això, són qüestions sobre les quals EPM no té control i que proposem no abordar en aquest informe.

2. Anàlisi dels obstacles a la cooperació transfronterera de les pimes i propostes per eliminar-les / mitigar-les

---

En aquesta secció es presenta una anàlisi detallada dels obstacles a la cooperació transfronterera de les pimes de l'Euroregió. Per a cadascun d'ells o per a cada grup d'obstacles, ofereix una anàlisi dels efectes per a les empreses, la dinàmica d'innovació, el territori i una proposta de recomanacions per eliminar o reduir aquests obstacles. Aquestes recomanacions s'adrecen sobretot a l'EPM en la seva funció d'ambaixador i líder del projecte de cooperació transfronterera, capaç de mobilitzar associacions útils dins de l'Euroregió.

2.1. Promoure el coneixement mutu dels actors de la investigació, el desenvolupament i la innovació de l'Euroregió per facilitar l'aparició de projectes

Anàlisi de frens	Presentació dels frens i mecanismes de treball	<p>Els actors informen d'una gran manca de coneixement de les possibilitats de cooperació, en particular a causa d'una manca de coneixement (o fins i tot d'una absència de coneixement) sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els actors, públics i privats, de la investigació, la innovació o el desenvolupament econòmic, dels territoris i dels ecosistemes dels actors dels territoris: Qui? • Estratègies i projectes: Qui fa què, amb qui? • Les possibilitats de suport i acompanyament en la realització de projectes: Com fer-ho? com finançar? • El context de la implementació del projecte: obligacions reguladores que s'han de respectar als dos països, etc. <p>Això es pot reforçar amb la barrera del llenguatge que també juga un factor decisiu en aquesta manca de comunicació. La diversitat lingüística és, de fet, un dels aspectes específics de la diversitat cultural. La barrera lingüística intervé directament en la capacitat d'intercanvi entre socis, però també transversalment, ja que accentua altres dificultats (legals, administratives, etc.)</p>
	Efectes per a les empreses, la dinàmica d'innovació, el territori	<p>Així, els actors poden restringir-se a col·laboracions dins del seu país d'origen. Els actors romanen legitimament a la seva "zona de confort", en detriment de nous projectes potencialment prometedors per al territori.</p>

		<p>El potencial dels projectes no es realitza al territori: hi ha menys projectes, projectes de menor escala, projectes realitzats pels socis habituals i, per tant, potser menys innovadors.</p>
Recomanacions per eliminar aquests obstacles	Objectius	<p>Reforçar el coneixement dels actors i ecosistemes d'R + D + I i del desenvolupament econòmic a banda i banda de la frontera.</p> <p>Permetre més intercanvis i interaccions entre les diferents parts, per tal de reduir aquesta manca de coneixement i sensibilitzar sobre possibles oportunitats de col·laboració.</p>
	Accions a realitzar a curt, mitjà i llarg termini	<p><i>Accions a curt i mitjà termini (en un termini de 3 anys)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suport per a la identificació d'actors: mapejar l'ecosistema d'innovació euroregional: en forma de fitxers, creeu un catàleg digital amb les habilitats, les dades de contacte i la posició geogràfica de cada actor (start-ups, grans grups, centres de recerca, socis financers) , perquè tothom pugui cercar informació de forma independent. Aquest mapatge és una eina extremadament valuosa per als actors i requereix molta feina per establir-lo. També es mereix molta actualització periòdica (com a màxim cada dos anys) per mantenir la seva rellevància. • Suport per a la identificació de finançament: per a ajuts europeus, en particular, ofereix una visió general del finançament per a projectes d'R + D + I (una escala de possibilitats, potencial, un mapa d'ajuts possibles i accessibles segons el tema). Com passa amb el mapatge dels actors, cal actualitzar regularment el mapatge del finançament per mantenir la seva rellevància. El seguiment dels calendaris de les diverses convocatòries de projectes, ja siguin regionals, nacionals o europees, requereix un treball periòdic per recollir i difondre informació. • Desenvolupament del potencial de cooperació mitjançant accions de comunicació dedicades a la cooperació transfronterera en R + D + I dins de l'Euroregió: establir campanyes de comunicació, promoció de projectes i programes actuals per despertar l'interès de les empreses. Comunicar-se de manera més específica / enfocada a les parts interessades. <p><i>Accions a llarg termini</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suport a la creació de xarxes d'actors en innovació, transferència de tecnologia i suport a l'emprenedoria (xarxes de clústers, vivers, incubadores, tecnopols, associacions professionals, etc.), orientat als sectors d'intervenció de la RIS3 de l'Euroregió, com a prioritat permetre:<ul style="list-style-type: none"> – Transferència de tecnologia i promoció de l'ús de solucions innovadores

		<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupament conjunt d'eines d'intel·ligència estratègica - El desenvolupament de projectes de recerca i innovació - Millor coneixement mutu de les oportunitats de negoci <ul style="list-style-type: none"> • Suport a l'estructuració de sectors a escala de l'Euroregió, mitjançant suport per a la definició d'una estratègia conjunta de desenvolupament per desenvolupar cadenes de valor euroregionals, suport per a missions exploratòries conjuntes, suport per a la participació conjunta en fires i exposicions internacionals (reunions encoratjadores, intercanvis i treball en xarxa: donar suport i finançar a jugadors d'R + D + I i en particular a empreses, perquè assisteixin a exposicions a la recerca de noves associacions) • Facilitació del context d'intercanvis dins de l'Euroregió: suport al desenvolupament d'eines comunes per controlar les oportunitats de negoci (per exemple, convocatòries públiques i privades) • Formació d'actors en aquestes qüestions de cooperació regional (inclosa la formació lingüística, especialment la llengua estrangera sobre objectius específics / professionals)
	Responsable de les accions i els socis a mobilitzar	<ul style="list-style-type: none"> • L'EPM en cooperació amb els territoris membres de l'EPM • Altres socis públics (ciutats, aglomeracions en particular) • Clústers, centres de transferència, tecnopols, agències de desenvolupament econòmic • Associacions empresarials i empreses, organitzacions professionals, organitzacions comercials • Actors que donen suport a la cooperació regional (autoritat de gestió conjunta i secretaria dels programes INTERREG en particular)

2.2. Donar suport als líders de projectes en el seu enfocament de cooperació transfronterera en R + D + I

<p>Anàlisi de frens</p>	<p>Presentació dels frens i mecanismes de treball</p>	<p>Els projectes de cooperació són per naturalesa més complexos que els projectes "clàssics". Generalment es duen a terme en dos idiomes diferents, per actors de cultures diferents, que operen en contextos diferents.</p> <p>Els projectes d'R + D + I també són complexos perquè incorporen un element de risc vinculat a la innovació, es troben a la cruïlla de problemes de recerca econòmica sovint públics i sovint de desenvolupament econòmic privat, etc. En el cas dels projectes d'R + D + i, es planteja especialment la qüestió de la llei de propietat intel·lectual.</p> <p>Els diversos obstacles jurídics i administratius plantegen dificultats per als treballadors i les empreses. Per part dels treballadors, la manca de reconeixement de diplomes i qualificacions, les diferències en la seguretat social, les pensions, els sistemes tributaris, són dificultats que dissuadeixen aquestes persones a treballar al país veí. Pel que fa al negoci, les diferències en la normativa i les normes tècniques dificulten la integració. La complexitat d'aquests procediments també es suma a la manca d'informació i coneixement de les pràctiques del país veí.</p> <p>Si aquests projectes són objecte de finançament públic, i en particular de fons europeus, aleshores s'afegeix una complexitat administrativa i financera en complir amb nombroses limitacions reguladores, cosa que determina l'elegibilitat per a subvencions europees. El procés requereix un treball complex. Els temps d'instrucció substancials, els costos addicionals durant els viatges o les reunions, poden frenar el dinamisme dels projectes transfronterers. El seguiment administratiu i financer dels projectes comporta una càrrega de treball substancial que augmenta la complexitat dels procediments. Per tant, crea dificultats addicionals, més encara per a estructures inexpertes o, sovint, per a equips petits de les pimes.</p> <p>Els fons FEDER (inclòs INTERREG) es regeixen, en particular, pel principi de pagament quan es presenta la prova de la despesa pagada. Per tant, les estructures han de disposar de fons suficients per pagar les seves compres i fer front als períodes de devolució de vegades llargs. En cas contrari, aquest principi pot crear problemes de fluxos d'efectiu per a les estructures, especialment les més fràgils i amb poca capacitat d'autofinançament.</p> <p>En el cas de projectes finançats amb fons públics, pot haver-hi problemes específics d'aplicació de la legislació sobre ajudes estatals i les normes del mercat públic.</p>
-------------------------	---	--

		<p>La naturalesa transfronterera del comerç accentua la complexitat de l'aplicació de la llei d'ajuts estatals. Cada Estat pot transposar de manera diferent les autoritzacions d'ajut obertes pel dret comunitari. L'aplicació de la regla <i>de minimis</i> planteja problemes d'interpretació. En el cas de les ajudes europees, aquestes dificultats es veuen agreujades per la manca de capacitat jurídica dins de les unitats responsables de la gestió dels fons europeus i de les ajudes estatals. A més, per a l'empresa, rebre ajuts estatals funciona contra ella per obtenir ajuts europeus perquè l'empresa sembla llavors inestable i en dificultats.</p> <p>A més, les estructures poden no estar familiaritzades amb les normes de contractació pública a què estan sotmeses. Han d'adaptar les seves pràctiques professionals per complir la normativa. Per tant, és necessari donar suport a aquestes estructures.</p>
	Efectes per a les empreses, la dinàmica d'innovació, el territori	<p>Les conseqüències per als transportistes són de naturalesa diferent i es poden acumular en un "efecte bola de neu":</p> <ul style="list-style-type: none"> • Una extensió en la gestió de projectes i temps desviats de la investigació / desenvolupament a aspectes administratius • Costos addicionals relacionats amb aquest temps dedicat (i possiblement a la contractació de recursos humans dedicats) • De vegades un cert desànim en la realització de projectes • Incerteses quant a la legislació aplicable i errors en l'aplicació de la llei, potencialment costosos en cas d'auditoria (normes de contractació pública i ajudes estatals en particular) <p>En el cas de la propietat intel·lectual específica de la propietat intel·lectual, la qüestió de la gestió de la propietat intel·lectual de vegades crea una manca de confiança en compartir idees o recursos entre empreses. La participació en projectes col·laboratius pot suposar un problema per a algunes empreses que s'enfronten a jugadors que són els seus competidors a nivell internacional.</p>
Recomanacions per eliminar aquests obstacles	Objectius	<p>Els objectius de la intervenció dels socis de cooperació regional en R + D + I són múltiples. De fet, per promoure la participació de les pimes, és necessari contribuir a construir les capacitats dels promotors en la realització dels seus projectes, en particular donant-los suport a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limitar les incerteses administratives i legals dels projectes • Limitar les incerteses financeres dels projectes

		<p>Aquest desenvolupament de capacitats requereix, sobretot, de suport als promotors, en forma d'organització de tutories (en particular amb promotors de projectes amb més experiència) i formació específica (en particular, sobre qüestions legals).</p> <p>La cooperació amb altres agents de la cooperació regional en el camp de l'R + D + I, i en particular les autoritats de gestió i les secretaries conjuntes dels programes INTERREG, és essencial.</p>
	Accions a realitzar a curt, mitjà i llarg termini	<p><i>Accions a curt i mitjà termini (en un termini de 3 anys)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificació precisa de les necessitats dels líders del projecte, permetent oferir mòduls de formació per facilitar la implementació i la gestió del seu projecte. Aquest estudi va mostrar les necessitats dels líders de projectes en temes específics com ara la gestió de la propietat intel·lectual en projectes d'R + D + i. Altres necessitats es podrien destacar mitjançant una acció més específica per identificar les necessitats. Aquest treball mereix dur-se a terme en col·laboració amb les autoritats de gestió i la secretaria conjunta dels FEDER i els PO INTERREG de l'àrea de cooperació, que potser desitgin satisfer les mateixes necessitats dels líders del projecte. • Suport als líders de projectes en la gestió de la propietat intel·lectual: el suport reforçarà el coneixement d'estructures sobre propietat intel·lectual, per exemple mitjançant la formació, però també proporcionarà eines per tractar el tema de la propietat intel·lectual en la definició d'acords de la seva gestió dins de les associacions. S'han d'oferir models de referència d'acords de col·laboració a les diverses estructures, així com recomanar-los que utilitzin serveis de consultoria IP per orientar-los o proporcionar-los la informació necessària. A més, la integració de més empreses estrangeres en els processos nacionals d'incubació facilitarà la confiança i crearà xarxes emprenedores a nivell de l'Euroregió • Suport als líders de projectes en aspectes específics de projectes com ara la legislació sobre ajudes estatals i contractació pública. Un millor suport reforçarà el coneixement dels actors perquè tinguin un mínim d'expertesa jurídica. En aquest sentit, cal permetre i proporcionar assistència especial per a estructures amb poca experiència en el camp o poca capacitat <p><i>Accions a llarg termini</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suport per a la construcció de les capacitats dels promotors: és essencial proporcionar el millor suport possible als promotors de projectes, per tal de millorar la transmissió d'informació i permetre l'ús de xarxes d'actors especialitzats. També hem de permetre

		<p>la millora del suport en els procediments administratius i financers per simplificar aquesta tasca. És fonamental desenvolupar el coneixement i l'accés a la informació relativa a les normes legals i administratives presents al país veí, especialment en l'àmbit laboral.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suport al finançament del projecte: sembla essencial poder desenvolupar mecanismes anticipats a l'inici del projecte definint un import segur i un termini de recuperació. En aquest sentit, és necessari desenvolupar eines de prefinançament acostant-se a les institucions existents al territori interessat, així com racionalitzar la tramitació de les sol·licituds. També seria possible considerar tractaments prioritaris per a les pimes.
	Responsable de les accions i els socis a mobilitzar	<ul style="list-style-type: none"> • L'EPM en cooperació amb els territoris membres de l'EPM • Altres socis públics (ciutats, aglomeracions en particular) • Actors que donen suport a la cooperació regional (autoritat de gestió conjunta i secretaria dels programes INTERREG en particular)

2.3. Actuar sobre l'entorn del projecte

<p>Anàlisi de frens</p>	<p>Presentació dels frens i mecanismes de treball</p>	<p>Hi ha tres tipus de frens diferents a l'entorn general dels projectes de cooperació regional en R + D + I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idioma (vegeu més amunt) • Accessibilitat del territori: la distància geogràfica de les empreses pot suposar problemes, sobretot en cas de manca d'infraestructura per als serveis de transport públic, congestió o el preu i la durada dels viatges que poden ser dissuasius. A més, es poden trobar dificultats quan el transport públic opera independentment de l'altre país i no hi ha complementarietats en termes de preus, horaris, subscripcions / bitllets, etc. Finalment, l'ampliació dels terminis de lliurament pot frenar les interaccions transfrontereres mitjançant possibles tràmits duaners excessius, especialment durant la cooperació fora de la UE. • La dèbil participació dels actors públics: els poders públics sovint es restringeixen al marc de l'acció dels estats. A més, les seves polítiques de desenvolupament econòmic depenen sobretot del desenvolupament del seu territori. La manca d'incentius i suport també es deriva del desconeixement dels programes de suport transfronterers, així com dels beneficis que se'n derivaran. A més, la manca de suport pot provenir d'una mala estimació (descendent) del nombre de persones afectades per les dificultats comercials regionals.
	<p>Efectes per a les empreses, la dinàmica d'innovació, el territori</p>	<p>Aquests obstacles, que van molt més enllà de l'únic marc dels projectes de cooperació regional en R + D + i, tenen un impacte indirecte, però alguns impacten en els projectes: de fet poden dificultar tant l'aparició de projectes com la finalització amb èxit dels projectes.</p>
<p>Recomanacions per eliminar aquests obstacles</p>	<p>Accions a realitzar a curt, mitjà i llarg termini</p>	<p><i>Accions a curt i mitjà termini (en un termini de 3 anys)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mobilitzar els agents públics sobre el potencial de la cooperació dins de l'Euroregió. És important aconseguir conscienciar sobre la importància de la cooperació transfronterera mitjançant anàlisis econòmiques, identificació de les necessitats de les persones, etc. Cal augmentar el nombre d'interaccions, intercanvis i vincles entre territoris per prendre consciència de les possibles oportunitats. L'EPM, a través del seu posicionament, pot jugar un paper d'ambaixador de la cooperació regional i ha de dur a terme un "lobbying" actiu dirigit als actors públics perquè donin més suport a la cooperació regional. Es tracta sobretot de la Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears i la regió d'Occitània que conforma l'Euroregió. A grans trets, es tracta

		<p>d'altres actors públics que tenen un paper important en el desenvolupament econòmic local (EPCI a França, per exemple).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oferir mòduls de formació lingüística sobre necessitats professionals específiques: francès, castellà o català (o fins i tot anglès) aplicats a la cooperació tècnica en un sector determinat. • Sobre allunyament i accessibilitat: la pandèmia COVID-19 ha accelerat la transició digital dels actors, incloses les pimes. A més, els fons estructurals del FEDER ja han permès intervenir significativament en infraestructures i usos digitals. Ja s'han cobert moltes necessitats, però la transició digital de les empreses no és completa i es pot continuar amb el suport dels poders públics: per tant, és necessari identificar les necessitats digitals de les pimes de l'Euroregió per proposar solucions que permetin la seva reconciliació. <p><i>Accions a llarg termini</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sobre la qüestió cultural i lingüística:<ul style="list-style-type: none"> - Donar suport a la realització de projectes interculturals entre territoris, per als més joves però també per als adults. Això farà que la gent sigui conscient de la història comuna per tal de consolidar una identitat comuna. D'acord amb els objectius de l'Euroregió de "millorar la cohesió social amb els ciutadans al centre del projecte euroregional", proposar projectes diferents dels centrats en la cooperació tecnològica (per exemple, aquells que promoguin la cohesió social) permet establir una base de confiança per després facilitar la cooperació científica, tècnica i econòmica. - També és important estimular l'oferta i la demanda en l'àmbit de l'aprenentatge de la llengua veïna proporcionant una formació adequada. A més, aprendre l'idioma del país veí també us permetrà familiaritzar-vos amb les seves normes, cultura, etc. - Per tant, és essencial oferir cursos d'intercomprensió lingüística i cultural per educar, formar empreses i facilitar la cohesió social.
	Responsable de les accions i els socis a mobilitzar	<ul style="list-style-type: none"> • L'EPM en cooperació amb els territoris membres de l'EPM • Altres socis públics (ciutats, aglomeracions en particular) • Actors que donen suport a la cooperació regional (autoritat de gestió conjunta i secretaria dels programes INTERREG en particular)

APÈNDIX – Nota metodològica

Aquesta nota metodològica detalla les investigacions dutes a terme com a part de la missió, incloses una anàlisi documental, entrevistes amb grups d'interès i actors de l'ecosistema d'innovació euroregional i una enquesta electrònica dirigida a pimes euroregionals.

En total, 63 actors de 59 organitzacions diferents van ser entrevistats com a part de les investigacions, ja sigui mitjançant entrevistes individuals o mitjançant l'enquesta electrònica destinada a les pimes.

Gairebé la meitat d'aquestes 59 organitzacions provenen de la regió d'Occitània, seguida de Catalunya amb un terç de les organitzacions consultades i de Balears amb el 17% de les organitzacions. Dues organitzacions no coincideixen amb cap d'aquestes regions, una de les quals era la pròpia Euroregió (AECT).

La gran majoria de les organitzacions consultades són pimes, que representaven dos terços del total de les organitzacions. A més, es van consultar altres tres grans categories d'actors com a part de la missió, a saber: els clústers i centres de competitivitat de les tres regions (15%), centres de recerca, laboratoris i universitats (12%) i organismes polítics (10%).

A.1 Bibliografia

Documents principals
Estudi sobre la participació del sector privat en projectes i programes de cooperació territorial europea / estudi Technopolis per CGET INTERREG
Documentació INTERACT / INTERREG sobre pimes
Documentació / estudi MOT sobre el desenvolupament econòmic transfronterer
Observatori de la coproducció a la Mediterrània
Inventari de projectes d'inversió i desenvolupament econòmic transfronterer: necessitats, obstacles, eines

A.2 Entrevistes

A.2.1 Metodologia dels entrevistes

Es van realitzar una sèrie d'entrevistes a actors institucionals i actors d'R + D + I del territori. La següent entrevista guia les discussions estructurades amb els grups d'interès.

Secció de pimes i cooperació transfronterera

- **Frens a la cooperació transfronterera de pimes (especialment pimes innovadores)**
  - Quins creieu que són els principals obstacles per a la cooperació transfronterera de les pimes, en particular les pimes innovadores? Quins són els seus efectes sobre les pimes?

- Obstacles culturals i lingüístics?
- Obstacles legals i administratius?
- Frens econòmics, vinculats a l'especificitat de la innovació?
- Altres
- Com treure aquests frens?
  - Quines propostes concretes? Ha treballat la seva estructura sobre aquest tema?
  - Coneixeu alguna acció / actor que treballi sobre aquest tema? Amb quins resultats?
- Metodologia per a la nostra missió
  - El nostre estudi es basa en una enquesta electrònica dirigida a empreses: quines creieu que són els relleus de difusió de la nostra enquesta (agència de desenvolupament econòmic, autoritats locals, CCI, clústers i clústers de competitivitat, etc.)

A.2.2 Perfil de les persones consultades

En total, es van consultar 27 contactes de 23 organitzacions diferents. De les 23 organitzacions, el 39% es trobaven a Occitània, el 30% a Catalunya i el 26% a les Illes Balears.

Entre les organitzacions consultades, el 39% eren clústers o pols de competitivitat, el 30% centres de recerca, laboratoris o universitats, el 26% organismes polítics i només el 4% amb empreses

La taula següent mostra els contactes amb els quals es van realitzar les entrevistes.

Organització	Funcions	COGNOM / Nom
AD'OCC	Secretari general	BENAIM Pierre
AETIB – Agència d'Estratègia Turística de les Illes Balears	Responsable de formació i afers europeus	PICORNELL Marga
Agri Sud-Ouest Innovation	Cap de projecte d'Innovació en R + D	NGUYEN THE Nicolas
Biocat	Director científica i afers internacionals	DABAN Montserrat
BIOIB – Clúster biotecnològic i biomèdic de les Illes Balears	Codirector	MIR Tanit
Castres-Mazamet Technopole	Director d'Innovació i Desenvolupament de Negoci	PETER Yann
CEEC – Clúster de l'Energia Eficient de Catalunya	Director	RIBERA GRAU Francesc
CLIQIB – Clúster de la Indústria Química de les Illes Balears	Tècnic	BAUMANN Kristin

Conseil Régional Occitanie	Cap de projecte del sector digital	BALAGUE Audrey
	Cap de mobilitat, transport intel·ligent i logística	BARES-ARRU Élodie
CREDA – Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari	Director	ROIG Gil
Eurobiomed	Director	ROYERE Émilie
Euroregió Pirineus-Mediterrània	Director	BERNARD-SANS Xavier
	Cap de projectes d'Innovació, Recerca i Educació Superior	FABRA MESQUITA Sergio
	Director administratiu i financer	PERIES Philippe
Fundació TIC Salut Social	Director	SALLENT Josue
Generalitat de Catalunya	Responsable de desenvolupament del programa d'Innovació ACCIO	SANSALONI Joan
Govern Illes Balears	Director de Transferència de Coneixement, DG Innovació	BEIDAS SOLER Omar
	Tècnic, DG Innovació	CARTON COSTA Íñigo
ICAE – Institut Català d'Energia	Cap de divisió, Gestió de l'Energia	ESCOBAR Joan Josep
IM2E – Institut Montpelliérain de l'Eau et de l'Environnement	Director	SERVAT Éric
IMEDEA – Institut Mediterrani d'Estudis Avançats	Director	BASTERRETXEA GOTZON OYARZABA
IRQUALIM – Institut Régional de la Qualité Agroalimentaire d'Occitanie	Director	GINEBRE Pierre
IRTA – Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries	Coordinador de projectes estratègics	FONTS Agustí
Pole Derbi	Director	CHARIER Gilles
Providentiel Coquillages	Fundador	MOUKOKO Daniel
UIB – Universitat de les Illes Balears	Director d'Innovació i Transferència de Tecnologia	ALORDA Bartomeu

A.3 Enquesta electrònica

A.3.1 Metodologia de l'enquesta

L'enquesta electrònica es va distribuir a través de la xarxa de contactes de recerca, innovació i desenvolupament d'EPM. Es va enviar en francès i català i es va dur a terme entre el 21 d'abril i el 10 de maig de 2021 (es van fer 2 recordatoris).

El qüestionari de l'enquesta es presenta a continuació. Les preguntes es presenten en negre i els mètodes de resposta en vermell. S'ha organitzat en diverses seccions per facilitar la lectura.

	<p>Text introductor</p>
	<p>Proposta de text a la signatura de l'EPM Text del correu electrònic per enviar l'enllaç als socis</p> <p><i>Benvolgut soci de desenvolupament i innovació dins de l'espai Euroregió Pirineus-Mediterrània, Estimada senyora, estimat senyor.</i></p> <p><i>L'Euroregió Pirineus-Mediterrània ha decidit dur a terme un estudi sobre els obstacles a la cooperació transfronterera de les pimes al territori. L'objectiu és entendre millor els obstacles als quals s'enfronten les pimes en el seu desig o en la realització d'un projecte de cooperació a nivell de l'Euroregió, per tal de definir millor les estratègies de suport a posar en marxa.</i></p> <p><i>Això és el que us demanem avui. Per entendre les empreses, les hem d'escoltar. Per això realitzem una breu enquesta electrònica per a empreses i comptem amb el vostre suport per respondre, si sou una empresa la podeu difondre àmpliament a d'altres empreses de la vostra xarxa, especialment si estan involucrades o volen involucrar-se en la cooperació regional.</i></p> <p><i>L'enllaç a l'enquesta és el següent: https://fr.surveymonkey.com/r/TRVWBXC</i></p> <p><i>Si teniu algun dubte sobre aquest estudi o enquesta, podeu adreçar-vos al Grup Technopolis, que ens dona suport en aquest procés(aurelien.seawert@technopolis-group.com)</i></p> <p><i>Us donem les gràcies per endavant i us saludem ben cordialment.</i></p>
	<p>pàgina inicial</p>
	<p><i>Senyora, Senyor,</i></p> <p><i>L'Euroregió Pirineus-Mediterrània ha decidit dur a terme un estudi sobre els obstacles a la cooperació transfronterera de les pimes al territori. Es tracta d'entendre millor els obstacles als quals us enfronteu en el vostre desig o en la realització del vostre projecte de cooperació a nivell de l'Euroregió. Aquest estudi ens ha de permetre definir millor les estratègies de suport que cal posar en marxa.</i></p> <p><i>Aquest és el propòsit de la breu enquesta electrònica a la qual esteu a punt de respondre.</i></p> <p><i>Si teniu algun dubte sobre aquest estudi o enquesta, podeu adreçar-vos al Grup Technopolis, que ens dona suport en aquest procés (aurelien.seawert@technopolis-group.com)</i></p> <p><i>Us donem les gràcies per endavant i us saludem ben cordialment.</i></p>
A	Presentació de l'enquestat

A1	On es troba el seu negoci a l'Euroregió?
	<i>Pregunta d'una sola opció</i>
	Occitània
	Catalunya
	Balears
	Altres
A2	El seu negoci és una pime?
	<i>Pregunta d'una sola opció</i>
	Sí
	No
	No ho sé o no vull respondre
A3	Quines són les principals línies de negoci de la seva empresa?
	<i>Resposta de text obert</i>
B	Cooperació regional de les empreses de l'Euroregió
B1	Han iniciat mai accions de cooperació transfronterera dins de l' Euroregió (o més àmpliament)?
	<i>Pregunta d'una sola opció</i>
	Sí
	No
B2	Si és així, quines?
	<i>Pregunta d'opció múltiple</i>
	Participació en un projecte conjunt de recerca i desenvolupament
	Participació en un projecte que permeti un millor coneixement dels actors del territori, el networking dels actors de l'ecosistema, etc.
	Participació en un projecte de transferència de coneixement i tecnologia entre actors del territori
	Altres, si us plau aclareixi
B3	Teniu la intenció de dur a terme o participar en la cooperació transfronterera dins de l'Euroregió (o més àmpliament)?
	<i>Pregunta d'una sola opció</i>
	Sí
	No
B4	Si és així, quins?
	<i>Pregunta d'opció múltiple</i>
	Participació en un projecte conjunt de recerca i desenvolupament
	Participació en un projecte que permeti un millor coneixement dels actors del territori, el networking dels actors de l'ecosistema, etc.

	Participació en un projecte de transferència de coneixement i tecnologia entre actors del territori	
	Altres, si us plau aclareixi	
B5	Quines són/quines eren les seves expectatives en aquesta cooperació?	
	<i>Matriu de resposta: 1 a 5:1 - no en absolut / 5: si, absolutament</i>	
	Nous coneixements sobre mercats, tècniques, productes	
	Nous socis de recerca i desenvolupament	
	Nous socis econòmics/subcontractistes	
	Nous mercats, nous clients	
	Altres, si us plau aclareixi	
C	Barreres a la cooperació transfronterera de les empreses de l'Euroregió	
C1	Quins són els obstacles que heu trobat/tingut aprehensió en aquest procés?	
	<i>Matriu de resposta: 1 a 5:1 - no en absolut / 5: si, absolutament</i>	
	Frens culturals	Diversitat lingüística
		diversitat cultural
		Desconeixement d'actors i possibles aliances
		Aprehensió de la diversitat, mala imatge
	Frens geogràfics	Llunyania geogràfica, dificultat d'accés
	Frens reguladors	Diferència normativa
		Diferència fiscal
	Frens econòmics	Diferencials salarials
		Diferencials de preus
		Manca d'incentius o suport del govern
	Frens específics en projectes de cooperació en l'àmbit de l'R+D+I	Gestió de la propietat intel·lectual
		Aplicació de la llei d'ajudes estatals
	Frens específics trobats en projectes recolzats per fons europeus (en particular Interreg o H2020)	Aplicació de l'Ordre de Contractació Pública de 2005
		Complexitat dels procediments de muntatge i formació del projecte
		Gestió de tresoreria i terminis de pagament
		Seguiment administratiu i financer dels projectes
	Altres: gràcies per aclarir	
C2	Quins impactes temeu per al vostre negoci o projecte?	
	<i>Matriu de resposta: 1 a 5:1 - no en absolut / 5: si, absolutament</i>	
	Terminis més llargs per dissenyar el projecte	
	Terminis més llargs per implementar el projecte	

	La complexitat és massa gran
	Costos addicionals significatius
	Necessitat de reclutament/ recurs a coneixements específics addicionals
	Desànim dels socis
	Altres: gràcies per aclarir
C3	Quin suport necessitaria?
	<i>Matriu de resposta: 1 a 5: 1 - no, en absolut / 5 - sí, absolutament</i>
	Suport a la identificació dels socis adequats
	Suport per connectar-se
	Suport en el desenvolupament del vostre projecte
	Suport tècnic
	Suport legal
	Ajudes econòmiques
	Suport a la recerca de finançament
	Altres: gràcies per aclarir
	Carta blanca
	Podeu aprofitar aquesta enquesta per compartir amb nosaltres qualsevol altra informació sobre cooperació empresarial transfronterera. Resposta de text obert

A.3.2 Perfils dels enquestats

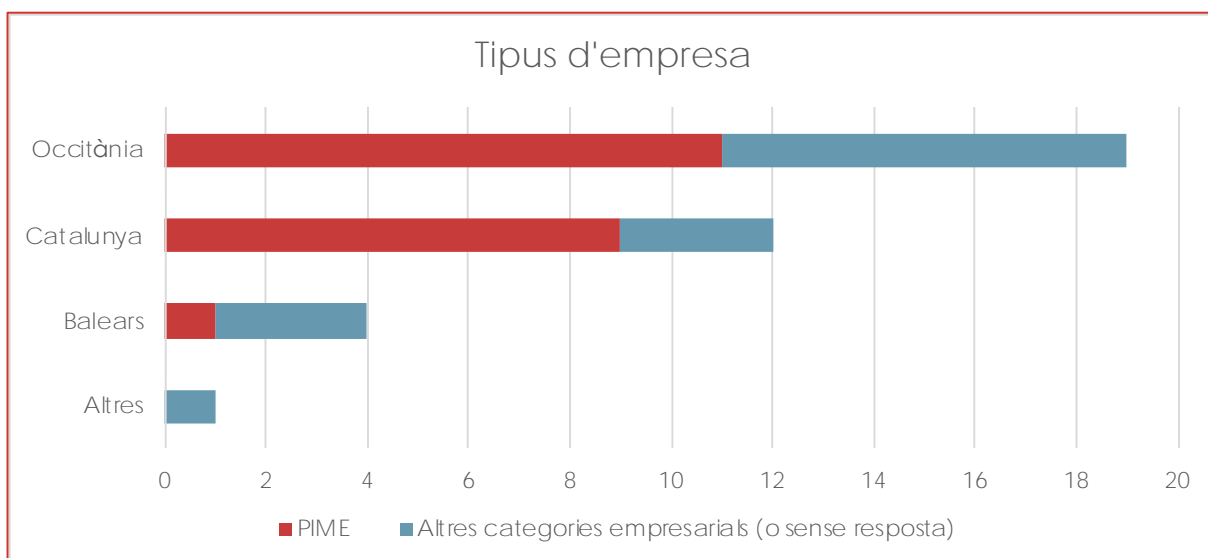
Al final, hi va haver un total de 64 respostes, 39 per a l'enquesta en francès i 25 per a l'enquesta en català. Tot i això, alguns enquestats no van completar el qüestionari complet (sovint es van aturar a la primera pregunta): només hi ha 36 respostes completes i, per tant, utilitzables (20 a la versió francesa i 16 a la versió catalana).

La taxa de resposta a aquesta enquesta és baixa, però pot ser explicada per una banda pel públic (les empreses tenen experiència d'actors que responen poc a aquest tipus de sol·licituds) i, per altra banda, pel context de la pandèmia Covid. que es va realitzar aquesta enquesta). No obstant això, han sorgit elements que són molt rellevants per al nostre estudi i proporcionen reflexió a EPM i als seus socis.

El 53% dels enquestats (19 empreses) es troba a la regió d'Occitània, contra el 33% (12 empreses) a Catalunya i només el 4% (4 empreses) a les Illes Balears.

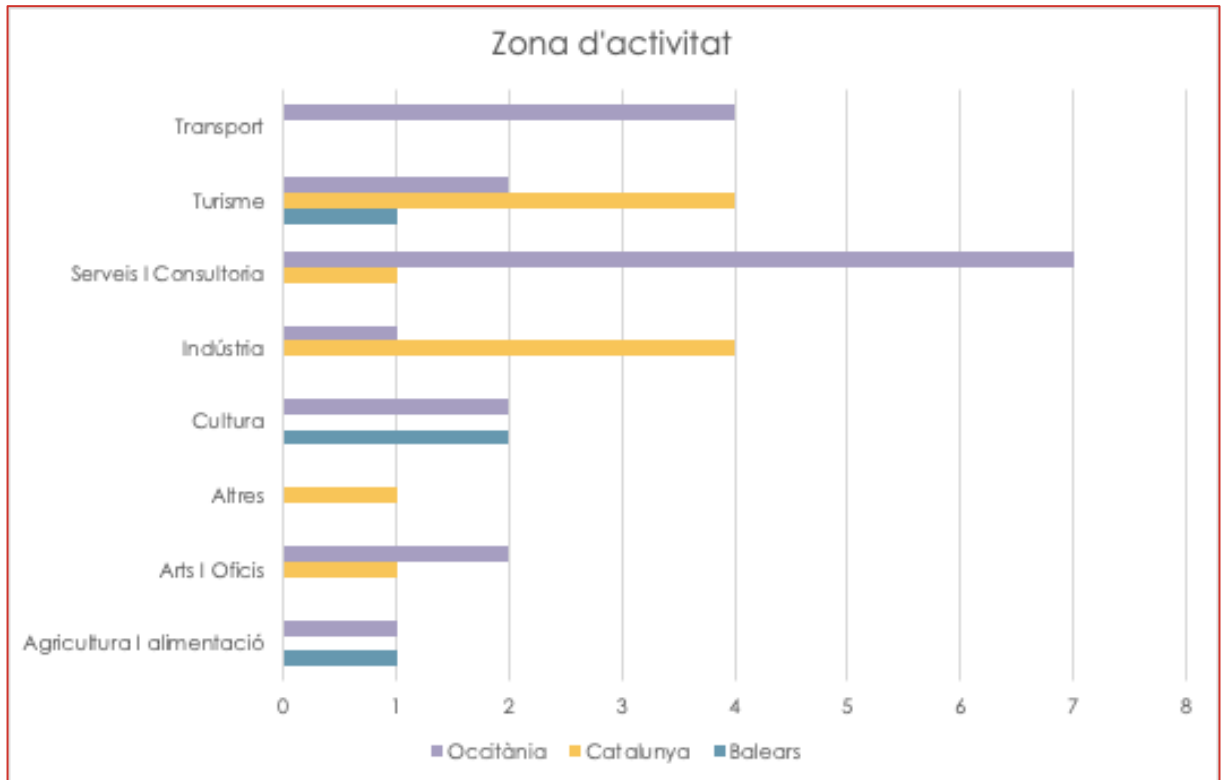
El 58% dels enquestats va dir que el seu negoci era una pime, en comparació amb el 28% que va dir que no. Entre els enquestats, Catalunya té el percentatge més gran de pimes.

Com que la qüestió es troba en text lliure, els sectors empresarials s'han llistat als vuit sectors següents. L'altra categoria representa els sectors aeronàutic o administratiu. El sector d'activitat més representat és el de serveis i assessorament (finances, auditoria, suport empresarial, etc.), seguit de la indústria (construcció, construcció, metal·lúrgia, etc.), transport i turisme. Els enquestats catalans pertanyen particularment als sectors turístic i industrial, mentre

que les empreses occitanes estan predominantment representades en serveis, consultoria i transports.

technopolis
group

www.technopolis-group.com